

Odnos državljanov in državljanek do uvedbe evra v Sloveniji

(II.)

Pripravila: Ninamedia d.o.o.
Naročnik: Banka Slovenije

Ljubljana, september 2006

1. POVZETEK

- Septembrska raziskava je potrdila, da ima velika večina (dobrih štiri petine) anketiranih glede uvedbe evra v Sloveniji dovolj informacij, skoraj devet desetih pa ve za datum uvedbe evra. Delež tistih, ki bi radi več informacij, se je sicer dvignil za nekaj odstotkov, a je lahko le posledica bližanja datuma uvedbe in subjektivne presoje anketirancev.
- Tako kot v junijski raziskavi, tudi tokrat več kot polovica anketirancev informacije o uvedbi evra dobi na televiziji, sledijo tiskani mediji, različne zloženke, znanci in prijatelji ter radio, ki vsi skupaj k informiranosti ne prispevajo toliko kot TV. Internetne strani, kot poglavitni vir informacij o evru, navajajo le redki, odprta telefonska linija evrofon pa je praktično povsem neznana oziroma je anketiranci ne uporabljajo. Televizija ostaja še naprej najustreznejša oblika informiranja za več kot polovico anketiranih, sledijo časopisi, radio in publikacije. Informacij prek interneta si želi nekaj več anketirancev, kot jih dejansko uporablja prek tega medija. Nasploh je slika »želja« precej podobna dejanskim razmeram in stanju iz junija.
- Največ anketirancev si želi dodatnih informacij o ukrepih proti neupravičenim podražitvam, tečaju menjave med tolarjem in evrom in pravilih zaokroževanja. Dobra desetina želi biti bolj obveščena o zaščitnih elementih bankovcev in kovancev, malenkost manj pa si želi dodatnih informacij o izgledu bankovcev in kovancev ter scenariju menjave denarja. Slabe tri četrtine anketirancev niso znale navesti nobenega zaščitnega elementa evro bankovcev, ostali pa so v največjem številu navedli varnostno nit, vodni žig in zlatorumen trak.
- Največ anketirancev ob uvedbi evra skrbi morebitni dvig cen in nepravilno zaokroževanje ter zmanjšanje kupne moči. Dobra tretjina anketirancev je mnenja, da bo uvedba evra zanje osebno pozitivna, dobra četrtina pa je nasprotnega mnenja. Razmerja so povsem podobna junijskim.
- Evro bankovce in kovance pozna več kot osem desetih anketirancev, do sedaj jih je uporabljalo skoraj devet desetih. Pri naštevanju apoenov evro bankovcev je največ

anketirancev navedlo 100 evrov (čez 80,0 %), najmanj navedb smo zabeležili pri bankovcu za 200 evrov (skoraj polovico manj).

- Pri večini anketirancev se odnos do kovancev ne bo spremenil, saj več kot polovica anketirancev (51,9 %) kovance uporabljala do sedaj in jih bo tudi naprej, dobrih 40 odstotkov jih do sedaj ni uporabljalo, naprej pa jih bodo.

Na splošno bi lahko ocenili, da je septembrska raziskava skoraj na vseh področjih potrdila ugotovitve iz junijske. Dobre tri mesece pred uvedbo evra lahko stanje glede poznavanja, splošne informiranosti in pričakovanj prebivalstva, ocenjujemo kot zadovoljivo, bistvenih sprememb pa v obdobju junij – september nismo zasledili. Nekoliko slabše poznavanje razmer pri določenih sociodemografskih kategorijah (najmlajši in najstarejši, manj izobraženi in prebivalci podeželja), ki smo ga zaznali junija, je podobno tudi v septembrski raziskavi. Televizija je bila in ostala najbolj pogost in tudi najbolj zaželen informacijski kanal o tej problematiki.

KAZALO

1. POVZETEK **2**

2. UVOD **5**

3. JAVNOMNENJSKA ANKETA **6**

4. PRILOGA **19**

2. UVOD

Slovenija bo v začetku leta 2007 uvedla evro kot zakonito plačilno sredstvo. V Banki Slovenije so se v ta namen odločili izvesti tri javnomnenjske ankete, s katerimi želijo ugotoviti odnos državljanov in državljanek do tega dogodka, percepcijo in podporo uvedbi enotne valute, pričakovanja in bojazni glede uvedbe evra, raven poznavanja denarja, informiranost in ugotavljanje možnih kanalov za informiranje.

Drugo anketo o odnosu državljanov in državljanek do uvedbe evra v Sloveniji smo v agenciji Ninamedia izvedli med 19. in 22. septembrom 2006. Anketiranje je potekalo telefonsko, po metodi računalniško podprtega telefonskega anketiranja. Iz računalniškega seznama smo poklicali 4884 naključno izbranih telefonskih naročnikov, 1694 v času anketiranja ni bilo dosegljivih, 1630 ni želelo sodelovati v anketi, 560 pa ni ustrezalo vzorčnim določilom. Anketiranih je bilo 1000 oseb.

Vprašalnik je bil enak kot pri prvem merjenju, dodali pa smo eno novo vprašanje, ali se bo odnos do kovancev z uvedbo evra spremenil.

V raziskavi smo uporabili dvostopenjski naključni vzorec. Osnova vzorčenja je bil univerzalni telefonski imenik, iz katerega so bila naključno izbrana gospodinjstva (pri čemer smo upoštevali prostorsko razpršenost glede na slovenske statistične regije) in znotraj njih naključno izbrani anketiranci po metodi zadnjega rojstnega dne. Vzorec je za Slovenijo reprezentativen po spolu, starosti, izobrazbi in statističnih regijah.

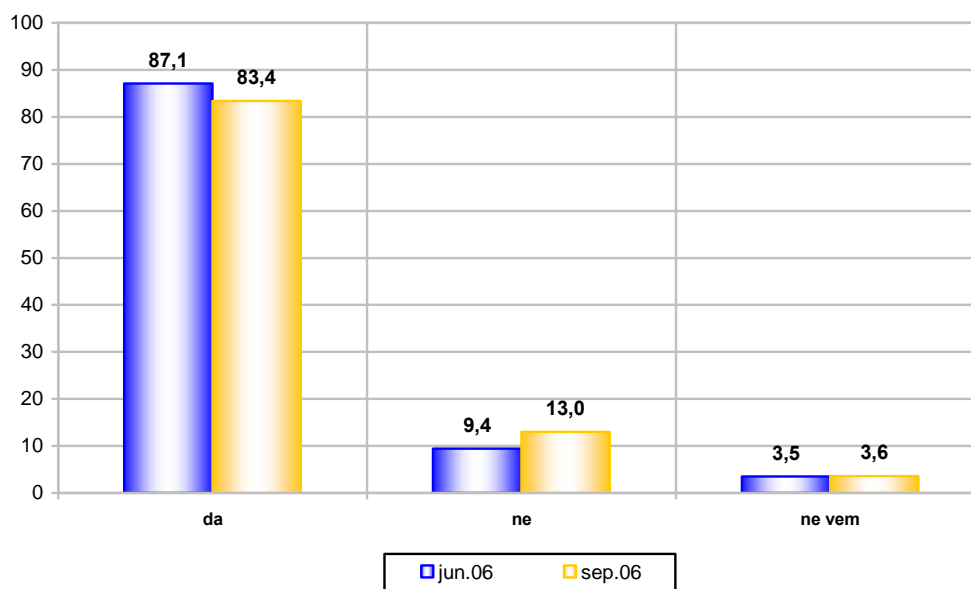
Anketiranje smo izvajali v telefonskem studiu Ninamedie, po metodi CATI. Obdelava podatkov pa je bila izvedena na programski opremi SPSS, verzija 14.0.

3. JAVNOMNENJSKA ANKETA

V nadaljevanju predstavljamo rezultate statistične analize podatkov iz I. in II. javnomnenjske ankete. Rezultate smo predstavili primerjalno med obema anketama, in sicer z razpredelnicami frekvenčne porazdelitve po posameznih vprašanjih, grafično upodobitvijo in povezanostjo posameznih vprašanj po sociodemografskih značilnostih anketirancev oz. gospodinjstev.

Ali imate glede uvedbe evra v Sloveniji dovolj informacij?

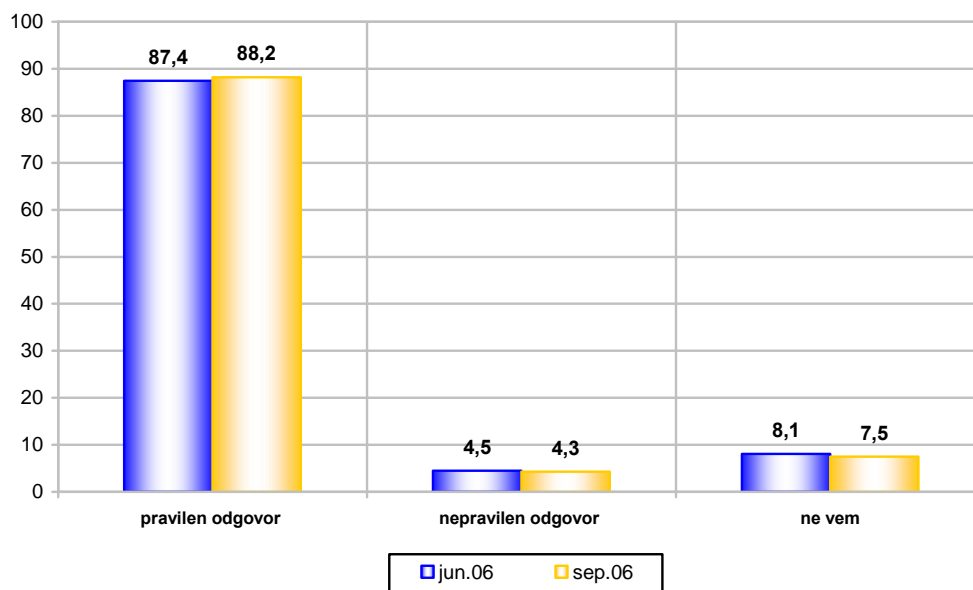
	jun. 06	sep. 06
da	87,1	83,4
ne	9,4	13,0
ne vem	3,5	3,6

V septembrski raziskavi je malenkost manj anketirancev (83,4 %) izjavilo, da imajo glede uvedbe evra v Sloveniji dovolj informacij, kot pa v junijski raziskavi (87,1 %). Med tistimi, ki trdijo, da nimajo dovolj informacij, prevladujejo moški, najmlajši in najstarejši anketiranci, osnovno šolsko izobraženi (28,7 %), brezposelni (17,1 %), prebivalci podeželja in Dolenjci.

Ali nam lahko navedete datum uvedbe evra v Sloveniji?

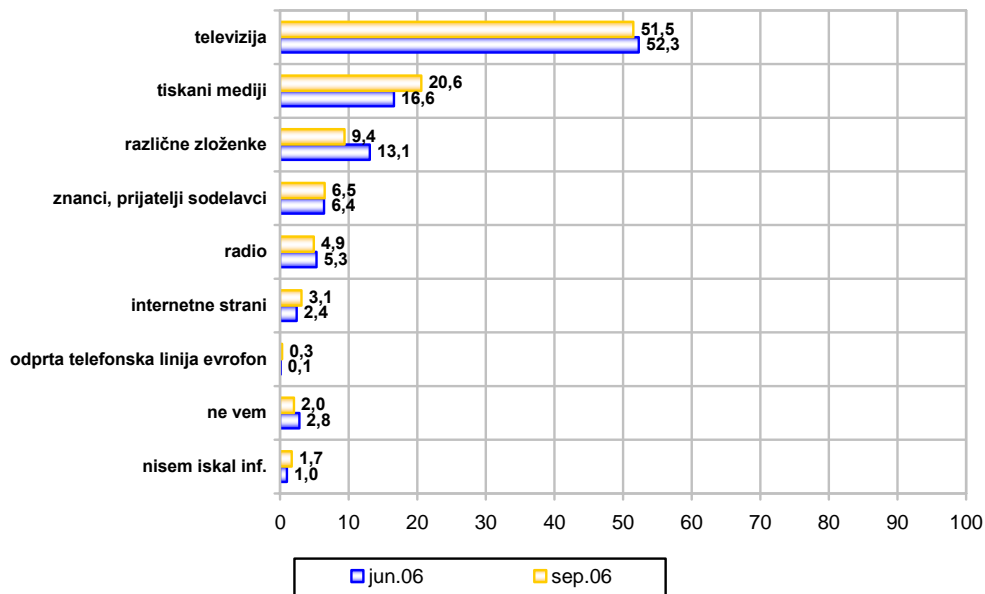
	jun. 06	sep. 06
pravilen odgovor (1. januar 2007)	87,4	88,2
nepravilen odgovor	4,5	4,3
ne vem	8,1	7,5

Datum uvedbe evra v Sloveniji pozna skoraj devet desetih anketiranih (88,2 % - junija 87,4 %), 4,3 % je navedlo napačen datum, 7,5 % pa ne pozna datuma. Slednjih je še največ med ženskami, najmlajšimi in najstarejšimi, osnovno šolsko izobraženimi (22,0 %), brezposelnimi (16,9 %) ter dijaki in študenti (11,7 %), prebivalci podeželja ter Dolenjci in Gorenci.

Kje ste dobili največ informacij o uvedbi evra?

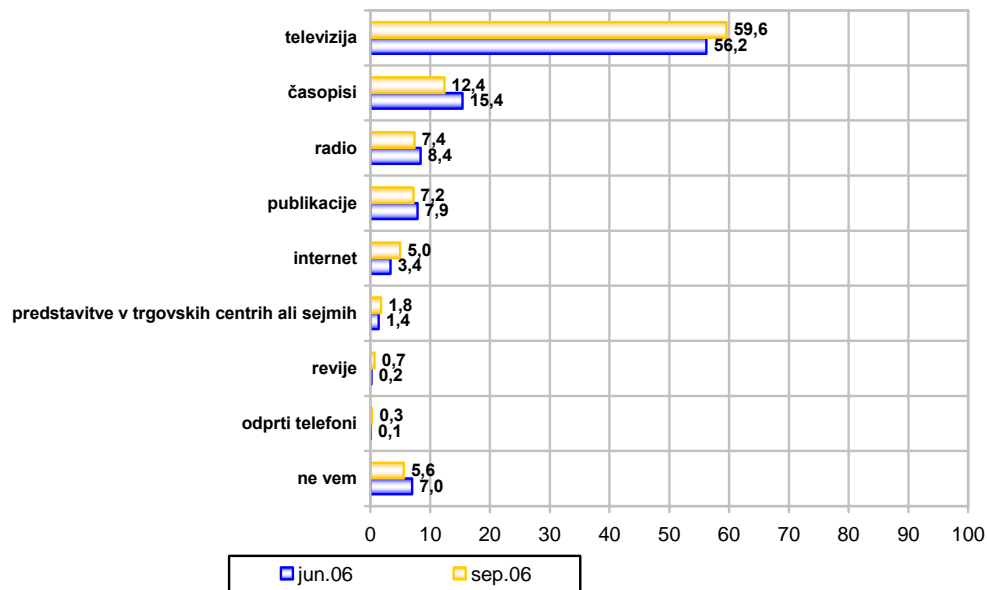
	jun. 06	sep. 06
televizija	52,3	51,5
tiskani mediji	16,6	20,6
različne zloženke	13,1	9,4
znanci, prijatelji sodelavci	6,4	6,5
radio	5,3	4,9
internetne strani	2,4	3,1
odprta telefonska linija evrofon	0,1	0,3
ne vem	2,8	2,0
nisem iskal/dobil informacij	1,0	1,7

Največ anketirancev informacije o uvedbi evra dobi na televiziji (51,5% - junija 52,3 %), sledijo tiskani mediji (20,6 % - junija 16,6 %), različne zloženke (9,4 % - junija 13,1 %), znanci in prijatelji (6,5 %) ter radio (4,9 %). Internetne strani, kot poglavitni vir informacij o evru, navajajo le redki (3,1 % - junija 2,4 %), odprta telefonska linija evrofon pa je še naprej povsem neznan oziroma je anketiranci ne uporabljajo. Televizijo kot poglavitni vir informacij navaja največ anketirancev v starostni skupini od 46 do 60 let, poklicno izobraženih, nezaposlenih, prebivalcev podeželja in večjih mest ter Primorcev.

Katera je po vašem mnenju najustreznejša oblika informiranja?

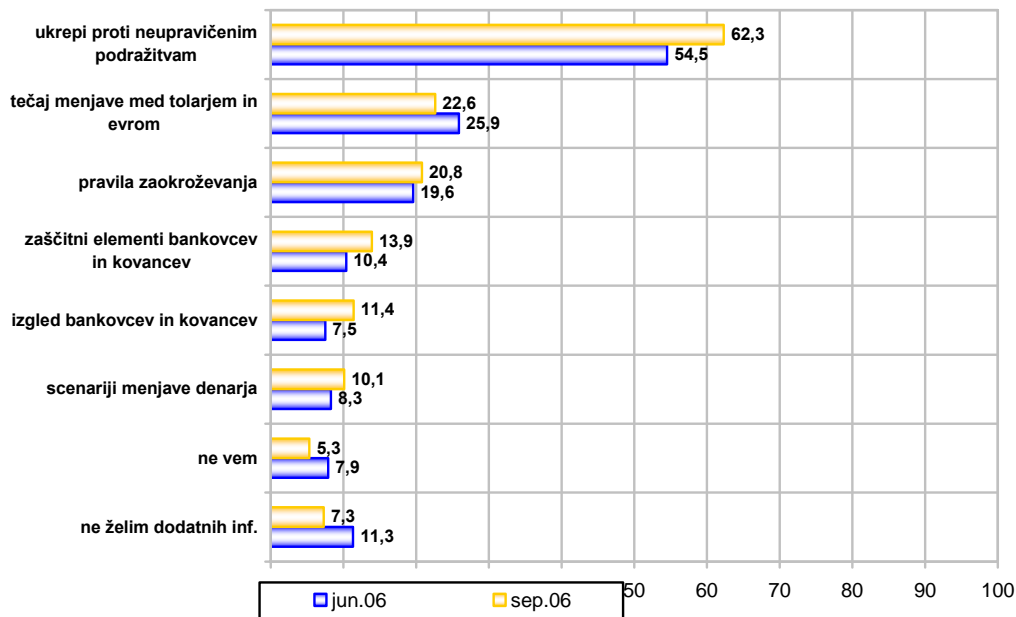
	jun. 06	sep. 06
televizija	56,2	59,6
časopisi	15,4	12,4
radio	8,4	7,4
publikacije	7,9	7,2
internet	3,4	5,0
predstavitve v trgovskih centrih ali sejnih	1,4	1,8
revije	0,2	0,7
odprti telefoni	0,1	0,3
ne vem	7,0	5,6

Televizija je najustreznejša oblika informiranja za 59,6 % (junija 56,2 %) anketiranih, sledijo časopisi (12,4 %), radio (7,4 %) in publikacije (7,2 %). Rezultati so precej podobni junijskim. Informacij prek interneta si želi malenkost več anketirancev (5,0 %) kot junija (3,4 %). Nasploh je slika »želja« precej podobna dejanskim razmeram, primerjava dejanskega stanja z želenim pa nam kaže, da velika večina tistih, ki se informirajo prek televizije, to tudi dejansko želi (74,6 %).

O katerih od naštetih vsebin bi želeli biti podrobneje in/ali več informirani? (Dva možna odgovora.)

	jun. 06	sep. 06
ukrepi proti neupravičenim podražitvam	54,5	62,3
tečaj menjave med tolarjem in evrom	25,9	22,6
pravila zaokroževanja	19,6	20,8
zaščitni elementi bankovcev in kovancev	10,4	13,9
izgled bankovcev in kovancev	7,5	11,4
scenariji menjave denarja	8,3	10,1
ne vem	7,9	5,3
ne želim dodatnih informacij	11,3	7,3

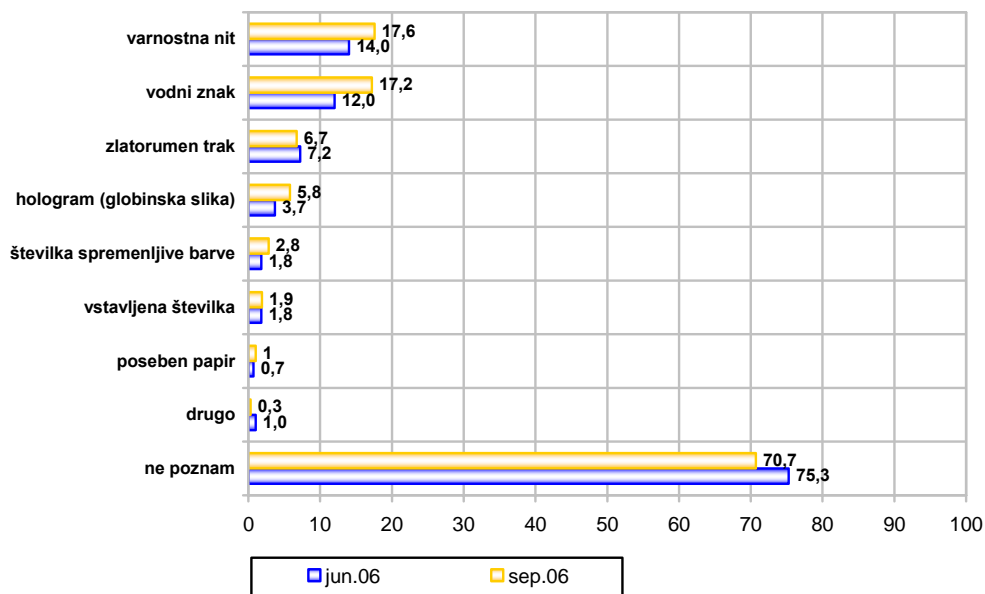

Anketiranci si želijo več informacij o ukrepih proti neupravičenim podražitvam (62,3 % - junija 54,5 %), tečaju menjave med tolarjem in evrom (22,6 - junija 25,9 %) in pravilih zaokroževanja (19,6 %). Dobra desetina (13,9 %) želi biti bolj obveščena o zaščitnih elementih bankovcev in kovancev, malenkost manj (11,4 %) pa si želi dodatnih informacij o izgledu bankovcev in kovancev. Scenarije menjave denarja si želi boljše spoznati 10,1 % anketiranih. Več informacij o ukrepih proti neupravičenim podražitvam si želi največ žensk, pripadnikov srednje generacije, bolj izobraženih, nezaposlenih, prebivalcev večjih mest, Primorcev in anketirancev, ki se informirajo prek televizije.

Ali lahko naštejete zaščitne elemente evro bankovcev? (5 možnih odgovorov.)

	jun. 06	sep. 06
varnostna nit	14,0	17,6
vodni znak	12,0	17,2
zlatorumen trak	7,2	6,7
hologram (globinska slika)	3,7	5,8
številka spremenljive barve	1,8	2,8
vstavljena številka	1,8	1,9
poseben papir	0,7	1,0
drugo *	1,0	0,3
ne poznam nobenega	75,3	70,7

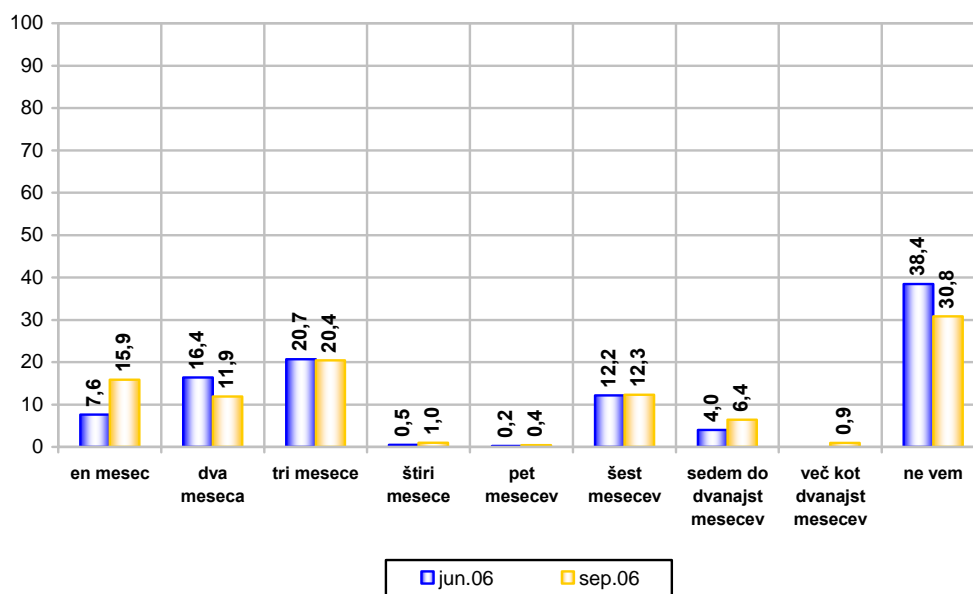
* Pod drugo so anketiranci navedli: barva, drobni tisk, nevidna zaščitna koda.

Slabe tri četrtine anketirancev (70,7 %) niso znale navesti nobenega zaščitnega elementa evro bankovcev, ostali pa so v največjem številu navedli varnostno nit (17,6 % - junija 14,0 %), vodni žig (17,2 % - junija 12,0 %) in zlatorumen trak (6,7 % - junija 7,2 %). Hologram je navedlo 5,8 % anketiranih.

Ali lahko poveste, koliko časa bo mogoča brezplačna menjava tolarjev v evre v bankah in hranilnicah? (Odprto vprašanje.)

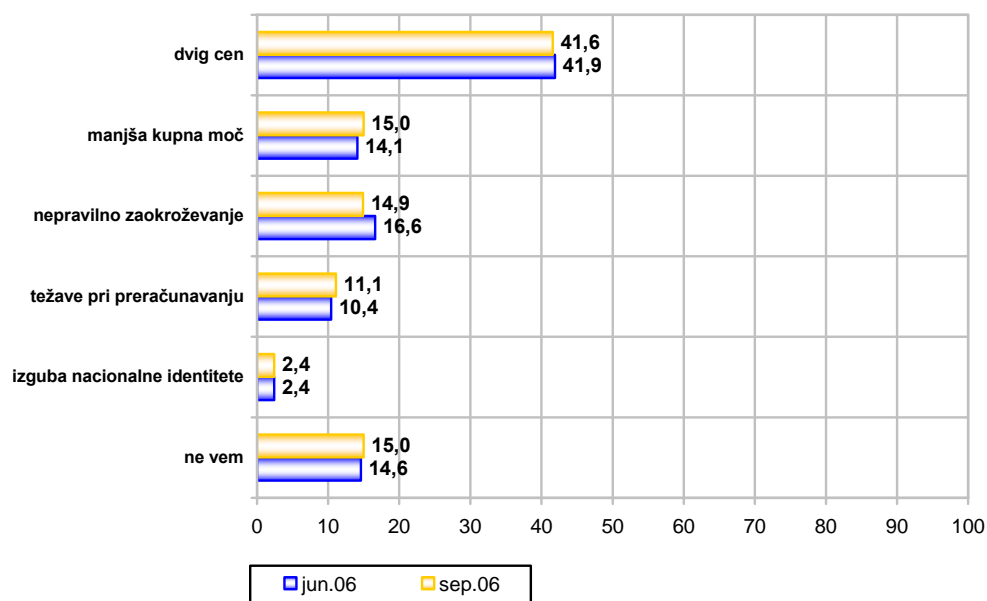
	jun. 06	sep. 06
en mesec	7,6	15,9
dva meseca	16,4	11,9
tri mesece	20,7	20,4
štiri mesece	0,5	1,0
pet mesecev	0,2	0,4
šest mesecev	12,2	12,3
sedem mesecev	-	0,1
osem mesecev	-	0,1
devet mesecev	-	0,1
deset mesecev	-	0,2
eno leto	4,0	5,9
trinajst mesecev	-	0,1
petnajst mesecev	-	0,8
ne vem	38,4	30,8

Slaba tretjina anketirancev (30,8 % - junija) je izjavila, da ne vedo, koliko časa bo mogoča brezplačna menjava tolarjev v evre v bankah in hranilnicah, ostali pa so navajali precej pisane termine. Petina (20,4 %) je mnenja, da je ta rok tri mesece, 15,9 % jih meni, da gre za en mesec, 11,9 % pa za dva meseca. Dobra desetina (12,3 %) je izbrala rok šestih mesecev, eno leto pa 6,4 % (junija 4,0 %).

Kaj vas najbolj skrbi ob uvedbi evra?

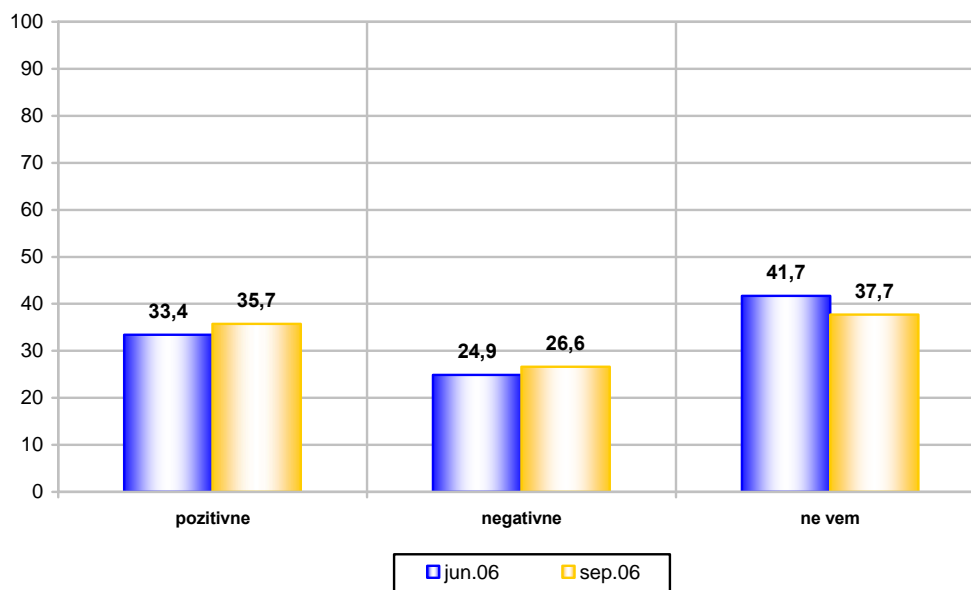
	jun. 06	sep. 06
dvig cen	41,9	41,6
manjša kupna moč	14,1	15,0
nepravilno zaokroževanje	16,6	14,9
težave pri preračunavanju	10,4	11,1
izguba nacionalne identitete	2,4	2,4
ne vem	14,6	15,0

Največ anketirancev ob uvedbi evra skrbi morebitni dvig cen (41,6 %), sledijo manjša kupna moč (15,0 %), nepravilno zaokroževanje (14,9 %), ter težave pri preračunavanju (11,1 %). Razmerja so povsem podobna junijskim. Dvig cen skrbi najbolj moške, mlajše anketirance, najbolj izobražene, zaposlene ter dijake in študente ter Primorce.

Ali bo imela uvedba evra za vas osebno pozitivne ali negativne posledice?

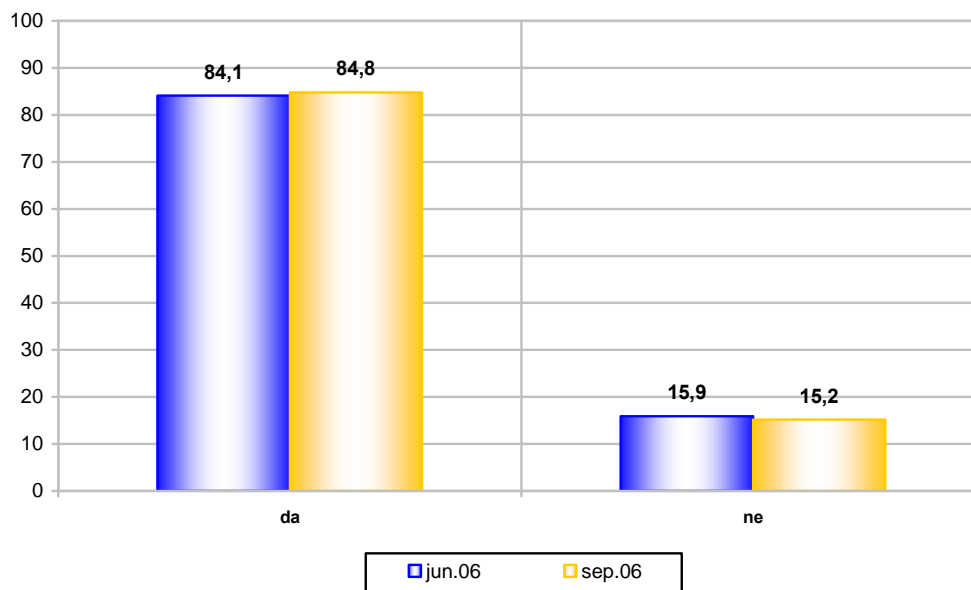
	jun. 06	sep. 06
pozitivne	33,4	35,7
negativne	24,9	26,6
ne vem	41,7	37,7

Dobra tretjina anketirancev (35,7 %) je mnenja, da bo uvedba evra zanje osebno pozitivna, dobra četrtina (26,6 %) je nasprotnega mnenja, 37,7 % anketiranih pa se glede tega ni moglo opredeliti. Negativne učinke evra pričakuje največ žensk, mlajših anketirancev, osnovno šolsko izobraženih, nezaposlenih ter dijakov in študentov, Primorcev in Dolenjcev in tistih anketirancev, ki nimajo dovolj informacij o uvedbi evra.

Ali poznate evro bankovce in kovance?

	jun. 06	sep. 06
da	84,1	84,8
ne	15,9	15,2

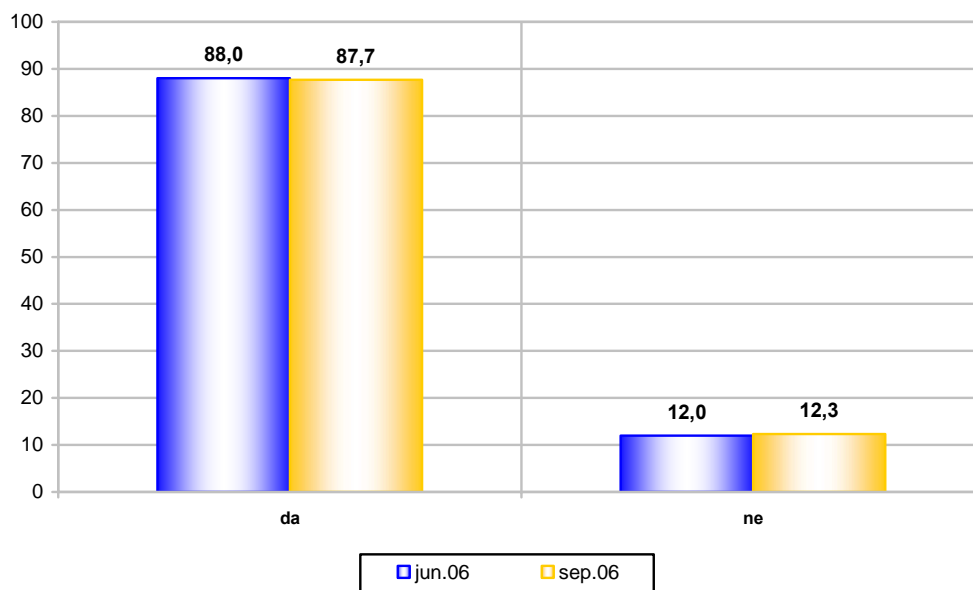

Evro bankovce in kovance pozna 84,8 % anketirancev, kar je za malenkost več kot junija (84,1 %). Med tistimi, ki jih ne poznajo, je največ najmlajših, najbolj izobraženih, dijakov in študentov, prebivalcev manjših krajev in Primorcev.

(Odgovarjajo tisti, ki evro bankovce in kovance že poznajo.)

Ali ste že uporabljali evro bankovce in kovance?

	jun. 06	sep. 06
da	88,0	87,7
ne	12,0	12,3

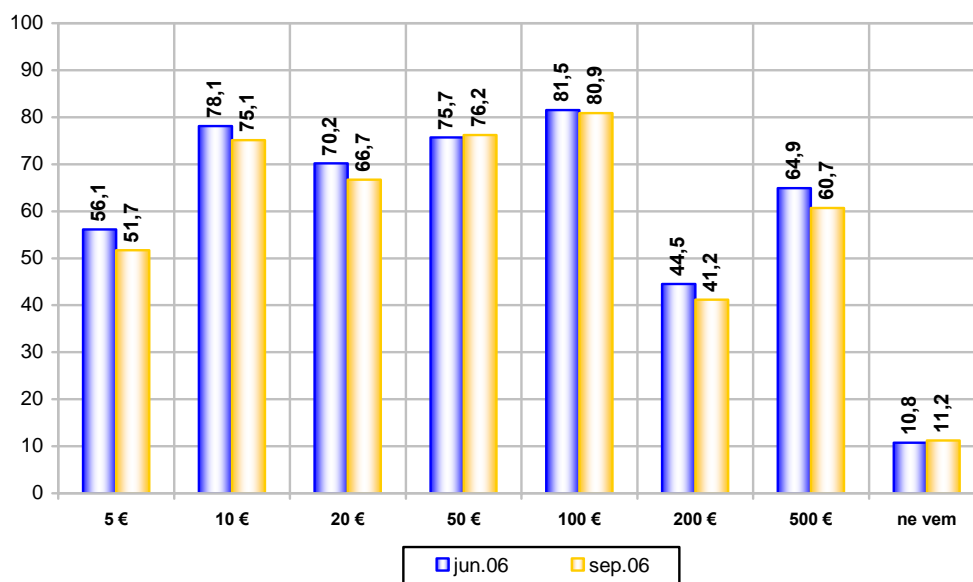

Evro bankovce in kovance je do sedaj že uporabljalo 87,7 % (junija 88,0 %) anketirancev. Med tistimi, ki jih niso uporabljali, je nekoliko več žensk, najstarejših, najmanj izobraženih, upokojencev, prebivalcev večjih mest in podeželja ter Dolenjcev in prebivalcev celjskega dela Štajerske.

(Odgovarjajo tisti, ki evro bankovce in kovance že poznajo.)

Ali lahko naštejete apoene (vrednosti) bankovcev?

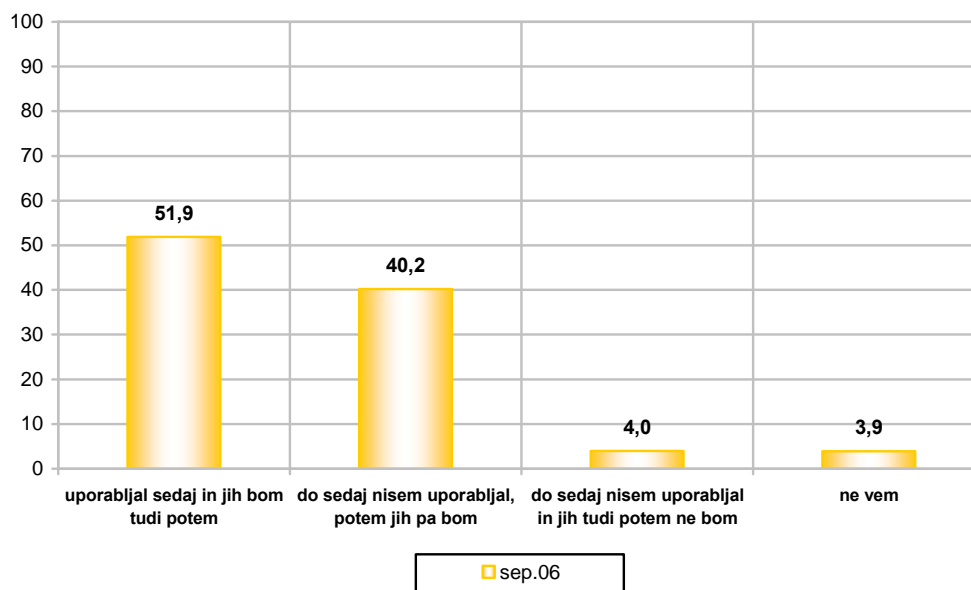
	jun. 06	sep. 06
5 €	56,1	51,7
10 €	78,1	75,1
20 €	70,2	66,7
50 €	75,7	76,2
100 €	81,5	80,9
200 €	44,5	41,2
500 €	64,9	60,7
ne vem, ne spomnim se	10,8	11,2

Pri naštevanju apoenov evro bankovcev je največ anketirancev navedlo bankovec za 100 evrov (80,9 % - junija 81,5 %), sledijo bankovci za 50 evrov (76,2 %), 10 evrov (75,1 %) in 20 evrov (66,7 %). Najmanj navedb smo zabeležili pri bankovcu za 200 evrov (41,2 %) in 5 evrov (51,7 %). Dobra desetina (11,2 %) anketiranih ni znala naštetati nobenega apoena. Poznavanje je precej podobno junijskemu.

Ali se bo vaš odnos do kovancev z uvedbo evra spremenil?

	sep. 06
kovance sem uporabljal sedaj in jih bom tudi potem	51,9
kovancev do sedaj nisem uporabljal, potem jih pa bom	40,2
kovancev do sedaj nisem uporabljal in jih tudi potem ne bom	4,0
ne vem, brez odgovora	3,9

Pri večini anketirancev se odnos do kovancev ne bo spremenil, saj več kot polovica anketirancev (51,9 %) kovance uporabljala do sedaj in jih bo tudi naprej, dobrih 40 odstotkov jih do sedaj ni uporabljalo, naprej pa jih bodo. Teh najdemo največ med moškimi, mlajšimi anketiranci, bolj izobraženimi, zaposlenimi, prebivalci največjih mest in Dolenjci.

4. PRILOGA

V nadaljevanju prilagamo strukturna križanja glede na sociodemografske značilnosti anketirancev oz. gospodinjstev.